

SECOND OPINION NATUURWAARDEN ONDERZOEK

Second Opinion op het Flora- en Faunaonderzoek en het voorkomen van de vinpootsalamander voor het project Molenwijck-Zuid fase 3 & 4 te Loon op zand

Juli 2014

HSRO, Afferden

SECOND OPINION NATUURWAARDEN ONDERZOEK

Second Opinion op het Flora- en Faunaonderzoek en het voorkomen van de vinpootsalamander voor het project Molenwijck-Zuid fase 3 & 4 te Loon op zand

COLOFON

Datum: Juli 2014

Versie: 1.1-20140717JvM1

Status: Definitief

Door:

HSRO

Ir. J.A. van Mil

Hoogstraat 1

6654 BA Afferden

tel: 0487-542906

fax: 0487-542905

www.hsro.nl

In opdracht van:

Gemeente Loon op Zand

De heer L.A.F. Vorster

Postbus 7

5170 AA Kaatsheuvel

tel: 0416-289111

www.loonopzand.nl

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING.....	7
1.1 Aanleiding & doel.....	7
1.3 Leeswijzer.....	7
2 HUIDIGE SITUATIE EN HET VOORNEMEN.....	8
2.1 Locatie.....	8
2.2 Het voornemen.....	8
3 BEOORDELING FLORA- EN FAUNAONDERZOEK.....	11
3.1 Inleiding.....	11
3.2 Richtlijnen quickscan.....	11
3.3 Beoordeling Flora- en Faunaonderzoek Bureau Bleijerveld	11
4 MOGELIJK VOORKOMEN VINPOOTSALAMANDER.....	12
4.1 Inleiding.....	12
4.2 Soortbeschrijving.....	12
4.3 Determinatie op basis van foto-bijlagen bij zienswijzen.....	14
4.4 Verkennend veldonderzoek.....	14
4.5 Verspreidingsgegevens.....	15
4.6 Conclusie.....	16
5 SAMENVATTENDE CONCLUSIE	17
5.1 Beoordeling Flora- en faunaonderzoek.....	17
5.2 Mogelijk voorkomen vinpootsalamander.....	17
LITERATUUR.....	18
BIJLAGEN.....	19
Bijlage 1: Curriculum vitae ir. J.A. van Mil.....	19
Bijlage 2: Foto-bijlagen bij zienswijzen.....	20

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding & doel

In het kader van de zienswijzenprocedure voor het bestemmingsplan Molenwijck-Zuid (fase 3 & 4) is door de Gemeente Loon op Zand inzicht gewenst in de compleetheid van het uitgevoerde flora- en faunaonderzoek en het mogelijk voorkomen van de vinpootsalamander in de aanwezige watergang/wadi.

De zienswijzen op het ontwerp-bestemmingsplan geven aan dat het uitgevoerd flora- en faunaonderzoek niet compleet is. Omdat de quickscan in de winter is uitgevoerd zou er geen goed beeld kunnen zijn ontstaan van de mogelijk aanwezige flora en fauna. Hierdoor zou ook de strikt beschermde vinpootsalamander ten onrechte niet zijn opgenomen.

Om op deze punten duidelijkheid te verkrijgen heeft de gemeente aan HSRO een second opinion op het uitgevoerde flora- en faunaonderzoek gevraagd. Daarnaast vraagt de gemeente een analyse van het mogelijk voorkomen van de vinpootsalamander in het projectgebied. Dit onderzoek is uitgevoerd door ecooloog ir. J.A. van Mil (zie bijlage 1) werkzaam bij HSRO.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de locatie en het project kort beschreven. In hoofdstuk 3 volgt de beoordeling van het flora- en faunaonderzoek van Bureau Bleijerveld. Hierna volgt in hoofdstuk 4 volgt een analyse van het mogelijk voorkomen van de vinpootsalamander in het plangebied. In hoofdstuk 5 zijn de conclusies van het onderzoek samengevat.

2 HUIDIGE SITUATIE EN HET VOORNEMEN

2.1 Locatie

Het plangebied is gelegen aan de zuidoostzijde van de kern Loon op Zand, direct ten zuiden van de Ambrosiusstraat en ten oosten van het Moleneind (zie figuur 3.1). Het perceel is circa 3,5 hectare groot en sluit aan op de recent ontwikkelde fase 2 van Molenwijk-Zuid. Het plangebied maakt onderdeel uit van een jong open en grootschalig ontginningslandschap op basis van een blokverkeveling met rechte landschapselementen zoals wegen en watergangen. Het gebied is op dit moment in gebruik als productiegrasland. Aan de zuidzijde wordt het plangebied deels begrensd door een greppel en deels door een A-watergang welke ook aan de oostzijde de grens vormt. In de zuidwesthoek van het plangebied staat een oude eik. Langs de Ambrosiusstraat is een geïsoleerde watergang / wadi met flauwe oevers aanwezig. Deze wadi is van recente datum en bezit een veel hoger peil dan de watergangen in de omgeving. (zie kaart en figuur 3.2 en 3.3).

Tabel 3.1: Objectgegevens

Provincie	Noord Brabant
Gemeente	Loon op Zand
Plaats	Loon op Zand
Coördinaten	X:134.025 / Y:403.650

2.2 Het voornemen

Het voornemen bestaat om in het plangebied fase 3 en 4 van Molenwijk-Zuid te realiseren. Hiervoor zal het gehele plangebied vrij worden gemaakt van begroeiing en zal de wadi naar de zuidrand van het terrein worden verlegd¹. (zie figuur 3.4)

Figuur 3.1: Locatie

1 Pouderoyen Compagnons, 2014

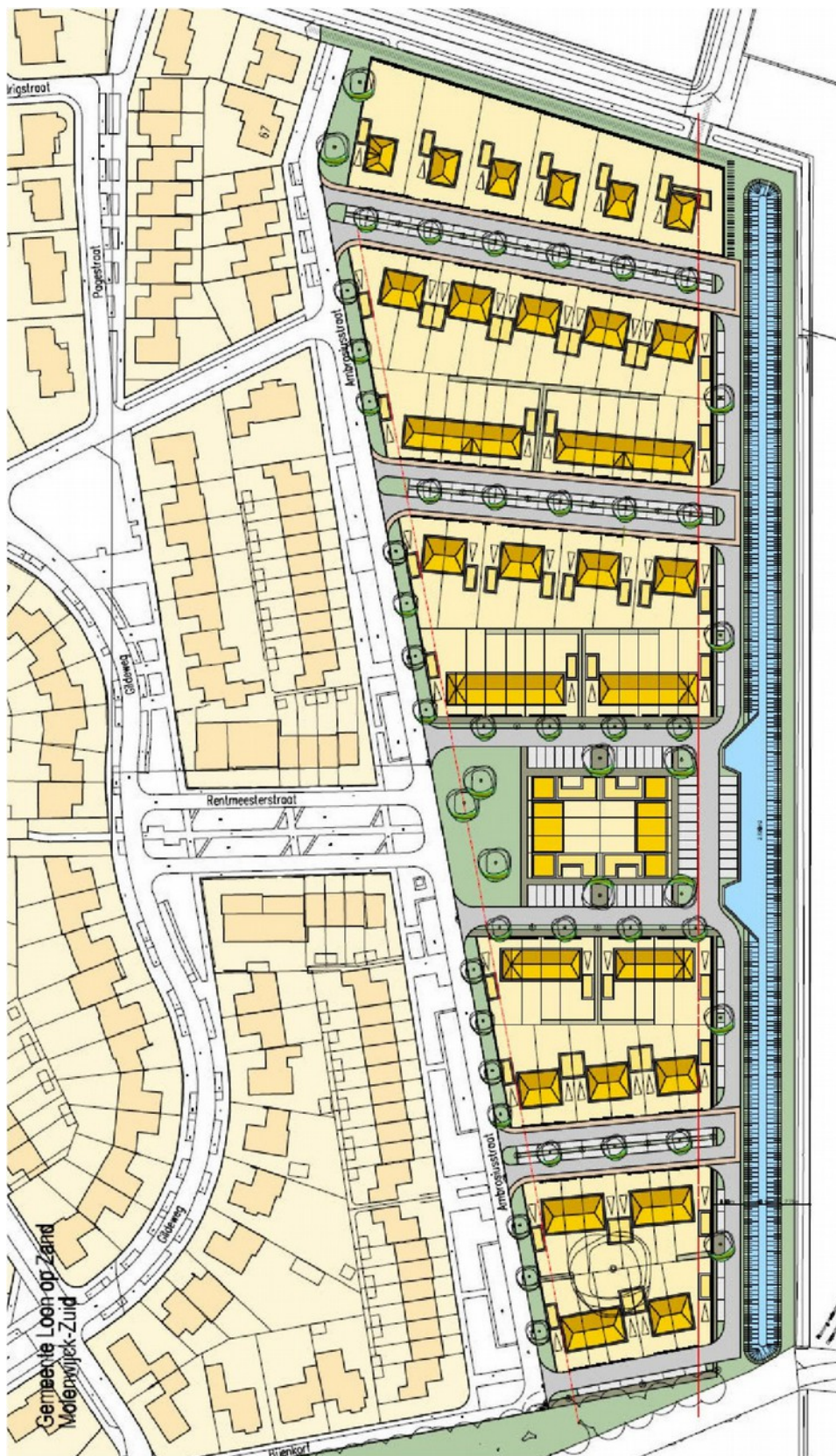

Figuur 3.2: Aanzicht van plangebied vanuit het zuidwesten met op de voorgrond de watergang / Wadi

Figuur 3.3: Aanzicht van plangebied vanuit het oosten met op de voorgrond de greppel / A-watergang

Figuur 3.4: Impressie van een mogelijke invulling van het plangebied (Pouderoyen Compagnons 2 april 2013)

3 BEOORDELING FLORA- EN FAUNAONDERZOEK

3.1 Inleiding

In het kader van de zienswijzen op het bestemmingsplan Molenwijck-Zuid (fase 3 & 4) is door Gemeente Loon op Zand inzicht gewenst in de compleetheid van het uitgevoerde ecologische quickscan. Deze quickscan² is ten behoeve van de bestemmingsplanprocedure opgesteld door Bureau Bleijerveld in opdracht van Buro Boot. De zienswijzen geven aan dat de quickscan, gezien de datum van het veldbezoek, niet compleet kan zijn. Omdat de quickscan in winter (27 februari 2013) is uitgevoerd zou er geen goed beeld kunnen zijn ontstaan van de mogelijk aanwezige flora en fauna. Door deze onzorgvuldigheid zou de quickscan onvoldoende zijn om ten grondslag te liggen aan het bestemmingsplan. In dit hoofdstuk wordt de quickscan kritisch beoordeeld in het licht van de zienswijzen.

3.2 Richtlijnen quickscan

Een quickscan is de eerste stap in het onderzoek om, door middel van een éénmalig veldbezoek en een aanvullend bronnenonderzoek, te beoordelen of er wettelijk beschermde flora- en faunasoorten in het plangebied voorkomen en/of voor kunnen komen en welke beschermde natuurgebieden in de omgeving van het plangebied zijn gesitueerd. Op basis van deze gegevens wordt vervolgens nagegaan wat de effecten van de voorgenomen plannen zullen zijn en hoe deze effecten zich verhouden tot de (inter-) nationale natuurwetgeving. Indien er beschermde soorten of beschermde gebieden in het geding zijn, wordt tenslotte geadviseerd op welke wijze hiervoor beschermende maatregelen noodzakelijk zijn en op welke wijze deze kunnen worden gerealiseerd.

Een quickscan en eventueel vervolg onderzoek geeft hiermee invulling aan het stappenplan voor zoals het ministerie van Economische zaken deze voorstelt in de brochure 'Buiten aan het werk'³ en op de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland⁴. Een quickscan bevat, over het algemeen, de vereiste onderdelen voor een eventuele ontheffingsaanvraag.

3.3 Beoordeling Flora- en Faunaonderzoek Bureau Bleijerveld

De quickscan van Bureau Bleijerveld geeft een goed overzicht van het project, de te verwachten soorten, de beschermde gebieden in de omgeving en de te verwachten effecten van het project op deze soorten. Met het onderzoek, de resultaten en conclusies wordt voldoende invulling gegeven aan de wensen van het Ministerie van Economisch Zaken voor stappenplan. Op basis van de doelstellingen van een ecologische quickscan wordt de conclusie getrokken dat het flora- en faunaonderzoek op een juiste wijze is uitgevoerd. Op basis van een verkennend veldonderzoek (10 juli 2014; zie paragraaf 4.4), de habitatsituatie ter plaatse en beschikbare verspreidingsgegevens wordt de conclusie van het onderzoek van Bureau Bleijerveld bevestigd.

---

2 Bureau Bleijerveld, 2013

3 Ministerie van Economische Zaken, 2010

4 Ministerie van Economische Zaken; 2014 www.drloket.nl

4 MOGELIJK VOORKOMEN VINPOOTSALAMANDER

4.1 Inleiding

In de zienswijzen wordt aangegeven dat de quickscan, mede vanwege de datum van het veldbezoek, geen compleet beeld geeft van de aanwezige beschermde soorten. Met nadruk wordt in één van de zienswijzen het voorkomen van de vinpootsalamander (*Lissotriton helveticus*) genoemd. Bij de zienswijzen zijn foto's gevoegd van salamanders welke bij de watergang / wadi en de aangrenzende woonbebouwing genomen zijn. De bewoners hebben deze gedetermineerd als vinpootsalamander. Op basis van deze zienswijzen wenst de Gemeente Loon op Zand inzicht in het mogelijk voorkomen van de vinpootsalamander in de watergang / wadi. In dit hoofdstuk is, naar aanleiding van de zienswijzen, het mogelijk voorkomen van de vinpootsalamander in het projectgebied onderzocht.

4.2 Soortbeschrijving

De vinpootsalamander is de kleinste salamander van Nederland en bereikt een lengte van maximaal 9,5 centimeter. De mannetjes zijn kleiner dan de vrouwtjes. De soort is vrij variabel van kleur met een olijfgroene tot lichtbruine grondkleur. Mannetjes hebben donkere vlekken op de zijkanten van het lichaam en de staart (zie figuur 5.1). Over de zijkant van de staart loopt een oranje streep. In de voortplantingstijd ontwikkelt het mannetje een lage, gladde kam op de rug en staart, donkere vliezen tussen de achtertenen en een dun, draadvormig aanhangsel aan de staartpunt. Aan weerszijde van het lichaam heeft het mannetje twee lijsten, die een hoekige indruk geven. Buiten de voortplantingstijd zijn veel van de genoemde kenmerken afwezig. Beide geslachten hebben dan een uniform lichtbruin lichaam en lijken sprekend op elkaar.^{5&6&7}

Figuur 5.1: Vinpootsalamander man

De buikzijde van beide geslachten is licht van kleur en meestal gespikkeld. De keel is wittig of roze en is altijd ongevekt. Over het midden van de buik en de onderkant van de staart loopt een lichtgele tot oranje streep. De zeer gelijkende kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*) waarmee de vinpootsalamander soms voorkomt, heeft bijna altijd een gespikkelde keel. Buiten de voortplantingstijd vormt dit kenmerk een belangrijk onderscheid tussen beide soorten. Eieren en larven van beide soorten zijn op het oog niet van elkaar te onderscheiden.

5 Creemers & van Delft, 2009

6 Schut, Schiedon & van Hoof, 2011

7 RAVON, 2014

In de waterfase voeden vinpootsalamanders zich met een breed spectrum aan ongewervelde waterdieren. Vooral vliegenlarven en kleine kreeftachtigen worden gegeten. Ook eieren en larven van kikkers en padden staan op het menu. Zijn voedseldieren in het water schaars dan wordt 's nachts op de oever naar voedsel gezocht. Larven beginnen in hun eerste levensdagen aan dierlijk plankton en stappen na verloop van tijd over op hetzelfde menu als volwassen dieren. Voor volwassen dieren in de landfase staan kleine regenwormen, naaktslakken en een uitgebreide verzameling zachthuidige insecten op het menu.

4.2.1 *Habitat*

Natuurlijke populaties van vinpootsalamanders komen alleen voor in de provincies Noord-Brabant en Limburg. De vinpootsalamander geldt als een soort van het heuvelland en het middengebergte. Nederland ligt in het noordwestelijke deel van het verspreidingsgebied en de soort is hier kritisch ten aanzien van het leefgebied. Vindplaatsen concentreren zich op de zandgronden, kleigronden worden gemeden. Het meest voorkomende landschapstype bestaat uit bos- en heidegebieden. De vinpootsalamander is een cultuurmijdende soort en komt nauwelijks voor in agrarisch gebied en steden en dorpen.

Voor de voortplanting is de vinpootsalamander aangewezen op een breed scala aan, voornamelijk stilstaande, watertypen. Hierbij gaat de voorkeur uit naar halfbeschaduwde wateren. Geschikte voortplantingswateren variëren van kleine, periodiek droogvallende (regen)plasjes, sloten, poelen en vennen tot zandafgravingen. Wat betreft chemische samenstelling en het trofisch niveau (voedselrijkdom) van voortplantingswateren zijn vinpootsalamanders niet erg kieskeurig: pH-waarden kunnen variëren van 3,7 tot 9,5 en het trofisch niveau beslaat het hele spectrum van voedselrijk tot extreem voedselarm. Beneden een pH-waarde van 4,2 vindt echter geen succesvolle ontwikkeling van eieren en larven plaats. De mate van vegetatieontwikkeling mag uiteen lopen van vegetatieloos tot weelderig begroeid. Zowel sterk beschaduwde als zonnig gelegen wateren worden gebruikt. Belangrijk voor een optimaal voortplantingswater is de afwezigheid van vis. Vissen zijn beduchte predatoren van salamandereieren en -larven. In wateren met een rijke vegetatie kunnen eieren en larven zich door de geboden schuilmogelijkheden evenwel voldoende ontwikkelen.

Vinpootsalamanders zijn in de landfase sterk afhankelijk van de aanwezigheid van bos en heide. Geschikte voortplantingswateren liggen dan ook in, of in de directe nabijheid van bos. Het type bos (loof-, gemengd- of naaldbos), is lijkt geen verschil te maken. Overdag houden de salamanders zich op onder stronken, dode bladeren, takken en stenen. Salamanders die op het land overwinteren (overwintering in het voortplantingswater komt ook vaak voor) verblijven in allerlei gaten en spleten in de bodem, tussen wortels, onder stenen, boomstronken en bladhopen.

De vinpootsalamander heeft normaal gezien een homerange van ongeveer 100 tot 400 meter rondom van een voortplantingswater. Nieuwe poelen dienen zich dus binnen deze afstand rond bestaand vindplaatsen te bevinden, om enige kans op kolonisatie te hebben.

4.2.2 *Voortplanting*

Vinpootsalamanders kunnen jaarrond in een water aanwezig zijn, maar bevindt het merendeel van de populatie zich buiten de voortplantingstijd op het land. Voortplantingswateren worden opgezocht vanaf februari, soms echter al in het voorafgaande najaar. Eerst gaan de mannetjes te water, iets later in het seizoen volgen de vrouwtjes. De voortplantingstrek hangt af van temperatuur en vochtigheid. Van april tot juni vindt paring en eileg plaats. Vanaf juni beginnen de salamanders het water weer te verlaten. De metamorfose van larf naar jonge salamander vindt plaats vanaf juli tot in november. Sommige larven overwinteren en metamorfoserend pas in het voorjaar. Bij de

vinpootsalamander is (partiele) neotenie dan ook een algemeen verschijnsel. Hierbij blijven volwassen dieren ook na de metamorfose in het water en behouden volwassen dieren kenmerken van larven, zoals uitwendige kieuwen. Jonge salamanders verblijven eerst twee tot vijf jaar op het land alvorens ze geslachtsrijp zijn en mee kunnen doen aan de voortplanting.

4.2.3 *Beoordeling habitatsituatie in het projectgebied*

Gezien de habitateisen van de vinpootsalamander is het niet waarschijnlijk dat deze in de watergang / wadi in het projectgebied voorkomt. De vinpootsalamander kan zich voortplanten in een breed scala aan stilstaande watertypen. Hoewel de watergang / wadi vrijwel geheel in de zon ligt, is deze potentieel geschikt als voortplantingswater. De directe omgeving van de watergang / wadi voldoet echter niet aan de eisen voor het landhabitat. De vinpootsalamander is sterk in de landfase sterk afhankelijk van de aanwezigheid van bos en heide en is daarbij een cultuurmijdende soort welke nauwelijks in agrarisch gebied, steden of dorpen voorkomt. Gezien de huidige situatie van het projectgebied op de rand van het bebouwd en agrarisch gebied en de afwezigheid van heidegebieden is het voorkomen van de vinpootsalamander niet waarschijnlijk.^{8&9&10}

4.3 **Determinatie op basis van foto-bijlagen bij zienswijzen**

Bij de zienswijzen zijn foto's gevoegd van salamanders welke bij de watergang / wadi en de aangrenzende woonbebouwing genomen zijn (zie bijlage). Op vrijwel alle, bij de zienswijzen gevoegde, foto's zijn de dieren enkel van de bovenzijde te zien. Op één foto is de zijkant van het dier zichtbaar. Omdat de onderzijde van de dieren niet zichtbaar zijn, is op basis van deze foto's het niet mogelijk om te bepalen of de vinpootsalamander of de zeer gelijkende kleine watersalamander betreft. De kleine watersalamander wordt in de flora- en faunawet geclassificeerd als een tabel 1 soort, waarvoor een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt. Dit in tegenstelling tot de strikt beschermde (tabel 3) vindpootsalamander.

Buiten de voortplantingsperiode (landfase) is de vinpootsalamander namelijk enkel te onderscheiden van de kleine watersalamander op basis kenmerken aan buik, keel en de onderzijde van de achtervoeten. De buikzijde van de vinpootsalamander is licht van kleur en meestal gespikkeld. De keel is wittig of roze en is altijd ongekleurd. Over de onderkant van de staart loopt een lichtgele tot oranje streep. De kleine watersalamander, heeft bijna altijd een gespikkelde keel en een felle oranje tot rode streep op de onderkant van de staart. Een ander vaak aanwezig onderscheiden kenmerk ten opzichte van de kleine watersalamander is de aanwezigheid van twee opvallend lichte vlekjes op de onderkant van de achtervoeten. Onder de achtervoeten van kleine watersalamanders kunnen soms onduidelijke lichte vlekjes aanwezig zijn. Omdat deze kenmerken niet zichtbaar zijn is het niet mogelijk om, op basis van deze foto's de salamander te determineren.^{11&12}

4.4 **Verkenning veldonderzoek**

Op 10 juli 2014 is de watergang / wadi langs de Ambrosiusstraat onderzocht op het voorkomen van beschermde amfibiesoorten. Het betreft hier een verkennend veldonderzoek welke, gezien de levenscyclus van deze soort, geen 100% uitsluitel kan geven op de afwezigheid van de vinpootsalamander.

8 Creemers & van Delft, 2009

9 Schut, Schiedon & van Hoof, 2011

10 RAVON, 2014

11 Creemers & van Delft, 2009

12 Schut, Schiedon & van Hoof, 2011

Tijdens het veldonderzoek is de watergang / wadi systematisch bemonsterd met behulp van een standaard RAVON schepnet. Volgend aan de handleiding voor het monitoren van amfibieën in Nederland¹³ is het schepnet op kansrijke locaties (grofweg iedere tien meter) door het water gehaald. Kansrijke locaties zijn plekken met begroeiing van waterplanten of diepere delen van de poel of watergang. Het schepnet wordt daarbij ver in het water gestoken en vlak over de bodem in een vlotte beweging naar de kant gehaald. Boven water wordt de inhoud van het net doorzocht. De dieren worden na determinatie, met eventueel in aanwezig plantmateriaal in het water teruggezet.

Tijdens dit onderzoek is er, naast algemeen beschermde amfibieën (bastaardkikker en bruine kikker) één larve van een klein watersalamander of vinpootsalamander aangetroffen (zie figuur 5.2). Omdat larven niet met zekerheid te determineren zijn, is hierdoor niet vastgesteld of de vinpootsalamander aanwezig is de watergang / wadi. Wel is vastgesteld dat de watergang / wadi als voortplantingswater door in ieder geval één van de twee soorten wordt gebruikt.

Figuur 5.2: Salamanderlarve uit wadi (ter hoogte van de hoek Ambrosiusstraat met Hubertusstraat)

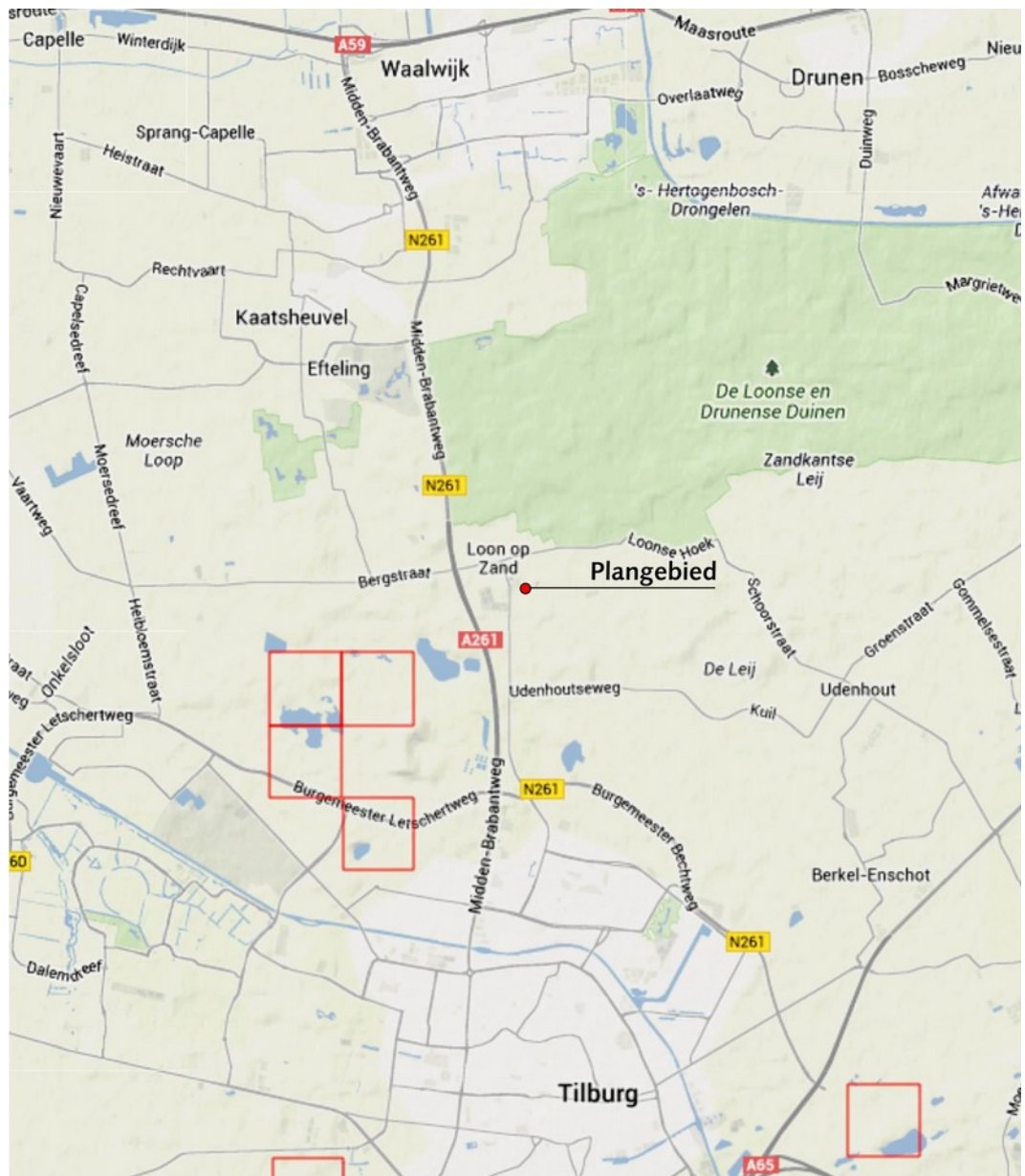
4.5 Verspreidingsgegevens

De verspreiding van de vinpootsalamander is beperkt tot de zandgronden van Noord-Brabant en Limburg. Uit de beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat er uit het projectgebied geen recente waarnemingen bekend zijn. De meest dichtstbijzijnde vindplaats van vinpootsalamander is het Leikeven op de Loonse Heide (zie figuur 5.3)^{14&15}. De laatste waarnemingen van vinpootsalamander in het Leikeven stammen uit 2012. Dit gebied is gesitueerd op 2,5 tot drie kilometer van het projectgebied Molenwijck-Zuid fase 3 & 4. Gezien de beperkte homerange van de vinpootsalamander (zie paragraaf 5.2.1) is het niet waarschijnlijk dat de vinpootsalamander het projectgebied op natuurlijke wijze heeft gekoloniseerd.

13 Groenveld, Smit & Goverse, 2011

14 Schut, Schiedon & van Hoof, 2011

15 Waarneming.nl 2014

Figuur 5.3: Verspreiding (kilometerhokken) van de vinpootsalamander in de omgeving van het plangebied voor de periode 2009 tot en met 2014. (schaal: 1:1.000; bron: waarneming.nl)

4.6 Conclusie

Op basis van de foto-bijlagen bij de zienswijzen en het verkennend veldonderzoek is het niet mogelijk om te bepalen of de vindpootsalamander aanwezig is in het plangebied Molenwijck-Zuid fase 3 en 4. Op basis van de combinatie van habitateisen en beschikbare verspreidingsgegevens wordt geconcludeerd dat het zeer onwaarschijnlijk is dat de vinpootsalamander in de watergang/wadi in het plangebied voorkomt. De vindpootsalamander is een cultuurmijdende soort welke nauwelijks voorkomt in agrarisch gebied, steden of dorpen. Gezien de huidige situatie van het projectgebied op de rand van het bebouwd en agrarisch gebied en de afstand ten opzichte van bekende vindplaatsen is het voorkomen van de vindpootsalamander niet waarschijnlijk.

5 SAMENVATTENDE CONCLUSIE

5.1 Beoordeling Flora- en faunaonderzoek

Het Flora- en faunaonderzoek van Bureau Bleijerveld geeft een goed overzicht van het project, de te verwachten soorten, de beschermde gebieden in de omgeving en de te verwachten effecten van het project op deze soorten. Met het onderzoek, de resultaten en conclusies wordt voldoende invulling gegeven aan de wensen van het Ministerie van Economisch Zaken voor stappenplan. Op basis van de doelstellingen van een ecologische quickscan wordt de conclusie getrokken dat het flora- en faunaonderzoek op een juiste wijze is uitgevoerd. Op grond van een verkennend veldonderzoek, de habitatsituatie ter plaatse en beschikbare verspreidingsgegevens wordt de conclusie van het onderzoek van Bureau Bleijerveld bevestigd.

5.2 Mogelijk voorkomen vinpootsalamander

Op basis van de foto-bijlagen bij de zienswijzen en het verkennend veldonderzoek is het niet mogelijk om te bepalen of de vindpootsalamander aanwezig is in het plangebied Molenwijck-Zuid fase 3 en 4. Op grond van de combinatie van habitateisen en beschikbare verspreidingsgegevens wordt geconcludeerd dat het zeer onwaarschijnlijk is dat de vinpootsalamander in de watergang/wadi in het plangebied voor komt. De vinpootsalamander is een cultuurmijdende soort welke nauwelijks voorkomt in agrarisch gebied, steden of dorpen. Gezien de huidige situatie van het projectgebied op de rand van het bebouwd en agrarisch gebied en de afstand ten opzichte van bekende vindplaatsen is het voorkomen van de vinpootsalamander niet waarschijnlijk.

5.3 Eindconclusie

Op basis van het Flora- en Faunaonderzoek¹⁶ in combinatie met deze second opinion kan met een dusdanige zekerheid geconcludeerd worden dat er in het projectgebied alleen algemeen beschermde flora- en faunasoorten voor komen. Deze soorten genieten een algemene vrijstelling (soorten van tabel 1 van de AmvB art. 75 bij de Flora- en Faunawet) van de verbodsbepalingen art. 8 tot en met 12 als gevolg van schade door ruimtelijke ontwikkelingen en projecten. Voor deze soorten is daardoor geen ontheffing vereist. Met inachtneming van de algemene zorgplicht (artikel 2 van de Flora- en Faunawet), is een ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet niet nodig.

---

¹⁶ Bureau Bleijerveld, 2013

LITERATUUR

Bureau Bleijerveld 2013 **Flora- en Faunaonderzoek Molenwijck-Zuid fase 3 & 4 Loon op Zand**, 19 maart 2013, Bureau Bleijerveld, Aldeboarn.

Creemers, R.C.M. & Delft, J.J.C.W. van 2009 **De amfibieën en reptielen van Nederland**. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Groenveld, A., Smit, G. & Goverse, E. 2011 **Handleiding voor het monitoren van amfibieën in Nederland**. RAVON werkgroep Monitoring., Amsterdam

Ministerie van Economische Zaken 2010 **Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten!** Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Ministerie van Economische Zaken 2014 **website Rijksdienst voor ondernemend Nederland**: <http://www.drloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/soortenbescherming-door-flora-en-faunawet>, Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Pouderoyen Compagnons 2014 **Loon op Zand Bestemmingsplan Molenwijck-Zuid Fase 3 & 4**. NL.IMRO.0809.MolenwijckZuid-ON1 / Ontwerp. Projectnr. 080-075 / maart 2014. Pouderoyen Compagnons, Nijmegen.

Ravon 2014 **Vinpootsalamander**. Verkregen 16 juli 2014 van: [http://ravon.nl/Infotheek/Soortinformatie/Amfibie %C3%ABn/Vinpootsalamander/tabid/1359/Default.aspx](http://ravon.nl/Infotheek/Soortinformatie/Amfibie%20C3%ABn/Vinpootsalamander/tabid/1359/Default.aspx).

Schut, D., Schiedon, E. & Hoof, P. van 2011 **De vinpootsalamander in Noord-Brabant. Verspreidingsonderzoek, habitateisen en invloed Amerikaanse hondsvissen**. Natuurbalans – Limes Divergens BV, Nijmegen.

Waarneming.nl 2014 **Waarnemingen in Nederland van vinpootsalamander vanaf 01-01-2009**. Verkregen op 16 juli 2014 van: [http://waarneming.nl/soort/maps/456?from=2009-01-01&to=2014-07-16&count_ex=0&only _valid=0&grid=1000&kwart=0&st=&second_specie=](http://waarneming.nl/soort/maps/456?from=2009-01-01&to=2014-07-16&count_ex=0&only_valid=0&grid=1000&kwart=0&st=&second_specie=)

BIJLAGEN

Bijlage 1: Curriculum vitae ir. J.A. van Mil

Naam: Ir. J.A. van Mil
Geboortedatum: 08 September 1980
E-mail: Jan.vanmil@hsro.nl

Werkervaring

2004 – heden:

Adviseur natuur en landschap bij HSRO Stedenbouw en Ruimtelijke Ontwikkeling, Afferden. Werkzaamheden bestaan uit onder andere: Toetsingen aan natuurwetgeving, Aanvragen ontheffingen en vergunningen. Veldinventarisaties, Onderzoek en analyse van inventarisatiegegevens, Opstellen van beheer-, beplantings- en inrichtingsplannen, Opstellen van Milieueffectrapportages.

Opleiding

2001 - 2003:

Studie Bos en Natuurbeheer, Wageningen Universiteit en Researchcentrum, Wageningen
Specialisatie: Dierecologie

Afstudeeropdracht: Shaping coexistence: Twenty years of population interactions between roe (*Capreolus capreolus* L.) and red (*Cervus elaphus* L.) deer. In samenwerking met Wageningen Universiteit en Researchcentrum en Staatsbosbeheer

Afstudeeropdracht: The vertebrate scavenger assemblage of roe deer carcasses in southeast Norway. In samenwerking met I.J.M Teurlings MSc, Extern PhD-student, Resource Ecology Group, Wageningen Universiteit en Researchcentrum en het Noors Instituut voor Natuur Onderzoek (NINA).

1997 - 2001:

Studie Bos en Natuurbeheer, IAH Larenstein, Velp

Specialisatie: Natuur en landschapstechniek

Afstudeeropdracht: Restoring the balance: The possibilities of expanding the current grazing area and initiating new grazing areas in the Lake Pape Nature Area and the Sventaja River Valley, Rucava, Letland. Onderzoek naar de mogelijkheden voor uitbreiding van het begrazingsproject in opdracht van WWF-Latvia, Riga, Letland en Flaxfield Nature Consultancy, Wavreille, België

Afstudeeropdracht: Stimulating Eco-Tourism: An infrastructure for eco-tourism in the Rucava municipality, Latvia; The aim of this project was to setup trails and promote the available tourism infrastructure of the Rucava municipality. Onderzoek naar een infrastructuur voor ecotoerisme in de Gemeente Rucava, Letland in opdracht van WWF-Latvia, Riga, Letland en Flaxfield Nature Consultancy, Wavreille, België

Stage: NUON water Gelderland, Velp: FSC-bos beoordeling en beheerplan .

Stage: Het Brabants Landschap, Haaren: Natuurontwikkelingsplan voor de ecologische verbindingzone tussen de Vloeiweide en de Pannenhoef te Zundert.

Stage: Groenland Beheer BV, Leersum, The Netherlands; Natuurontwikkelingsplan voor de Maasuitwaarden bij Maasbommel.

Cursussen

2011

Workshop Quickscan natuur Wabo, georganiseerd door Bomenstichting en VOFF.

2012

Cursus herkenning ottersporen, georganiseerd door het Meetnet Bever-Otter van de Zoogdiervereniging.

2014

Parktijkopleiding elektrobisserij, georganiseerd door Sportvisserij Nederland.

Overige activiteiten

2013 – heden:

Lid Werkgroep Kleine Marterachtigen, Zoogdiervereniging.

2012 – heden:

Regiocoördinator Cultura, Bever en Otter werkgroep, Zoogdiervereniging.

2010

Veldwerk (veldcontrole van de vogel-radar) in Smøla Wind Farm voor het BirdWind project, een onderzoek naar vogelvriendelijke uitgangspunten voor nieuwe windfarms, in opdracht van dr R.F. May, Norsk Institutt for Naturforskning.

2009

Veldwerk in Parque Natural de Monesinho, Bragança, Portugal voor het project: Ecogeography of roe deer (*Capreolus capreolus*): relation with other ungulates in sympatry Voor R.T. Torres, University of Aveiro en het Noors Instituut voor Natuur Onderzoek (NINA).

2008 - heden:

Vrijwilliger voor het Netwerk Vleermuizen en Steenmarters in gebouwen (NVSG) van de Provincie Noord-Brabant in samenwerking met de Zoogdiervereniging en het Coördinatiepunt Landschapsbeheer van het Brabants Landschap.

2007 - heden:

Onderzoek naar het gedrag van kraaiachtigen op een beperkte voedselbron als onderdeel van het project: Linking lynx predation on roe deer to the ecosystem: Scavengers and anti-scavenging strategy. In samenwerking met I.J.M Teurlings MSc, Extern PhD-student, Resource Ecology Group, Wageningen Universiteit en Researchcentrum en het Noors Instituut voor Natuur Onderzoek (NINA).

2003 - 2005:

Vrijwilliger Weidevogelbescherming, Agrarische Natuurvereniging 'De Beerse Overlaet'.

2003 - 2004:

Adviseur Natuur en Landschap, bewonersvereniging 'Zanderover'.

-

Lid Ravon.

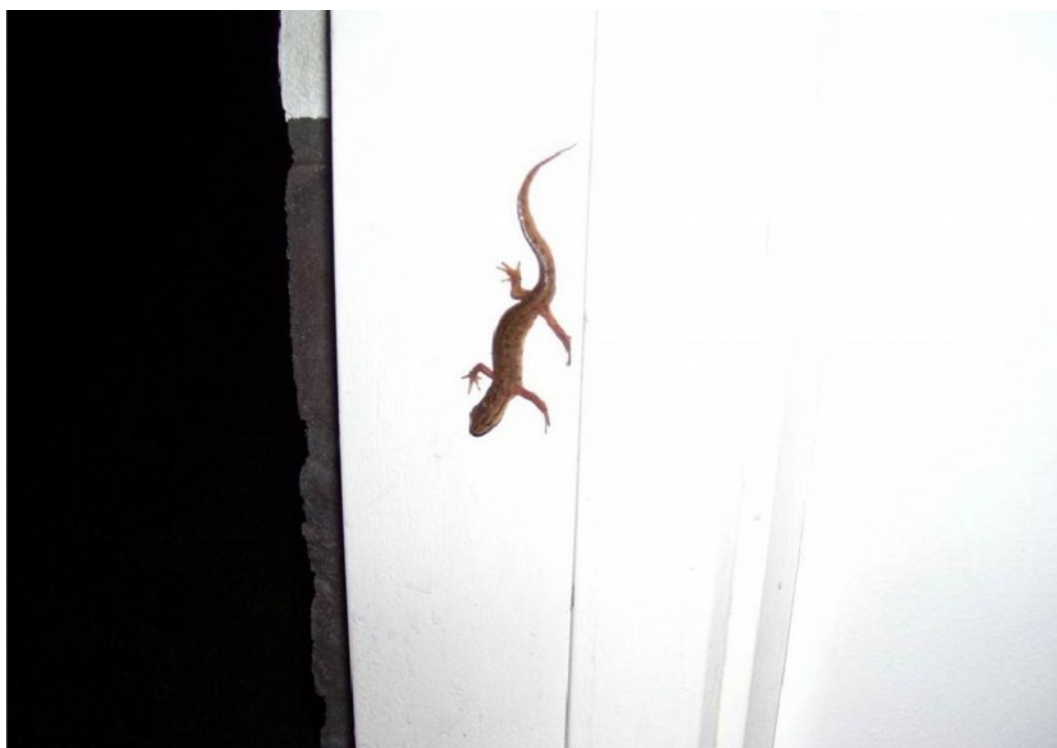
-

Lid Zoogdiervereniging.

Bijlage 2: Foto-bijlagen bij zienswijzen

Figuur 1: Salamander bij Ambrosiusstraat 55 op 20-10-2013

Figuur 2: Salamander bij Ambrosiusstraat 55 op 20-10-2013

Figuur 3: Salamander bij Ambrosiusstraat 55 op 20-10-2013

Figuur 4: Salamander bij Ambrosiusstraat 65 op 20-10-2013

Figuur 5: Salamander bij Wadi (noordzijde) op 31-03-2014

Figuur 6: Salamander bij Wadi (noordzijde) op 31-03-2014

